

För lite statsbidrag och för sent

Försvagningen på arbetsmarknaden har redan slagit igenom i landstingens och kommunernas skatteunderlag. Det generella statsbidraget till landstingen skulle behöva höjas med minst 8 miljarder kronor i år och ytterligare 6 miljarder kronor från och med 2010 om verksamheten ska kunna upprätthållas på nuvarande nivå. Det är tidigare och betydligt mer än vad som aviserats i den ekonomiska vårpropositionen.

De ökade statsbidragen till kommun- och landstingssektorn föreslås där som ett engångsbelopp på sju miljarder kronor först nästa år. Dessutom föreslås en nivåhöjning av de generella statsbidragen med fem miljarder kronor 2011 som ska ligga kvar över 2012. Av dessa pengar ska endast 30 procent gå till landstingen. Alltså ett betydligt lägre belopp än vad Läkarförbundet anser som nödvändigt.

Med regeringens magra resurstillskott står landstingssektorn inför en neddragning av vårdproduktionen med cirka 5 procent nästa år. Det innebär bland annat att 10 000–15 000 arbetstillfällen i vården riskerar att försvinna.

Vi hade möjligen känt mindre oro om utgångsläget varit bättre. Läkarförbundet har under de senaste åren gång på gång påtalat bristen på vårdplatser och äldreboenden.

Vad landstingssektorn nu behöver är löften från staten om kraftigt ökade resurser för att säkra sysselsättningen inom vården. Helst på sådan nivå att landstingen kan nyrekrytera för att öppna fler vårdplatser – inte minst inom psykiatrin. Att helt enkelt ta tillfället i akt och göra de efterlängtrade satsningarna på arbetstillfällen också som ett sätt att mildra den ekonomiska krisen. Bra och verkliga sysselsättningsåtgärder när nu hälso- och sjukvården står inför en snar generationsväxling och kommande brist på personal.

Vad som ska prioriteras och prioriteras bort inom sjukvården ställs på sin spets vid tider av ekonomisk nedgång. Vi måste försäkra oss om att de knappa sjukvårdsresurserna används till prioriterade och kostnadseffektiva åtgärder. Läkarförbundet anser att det nu är god tid att ta ett krafttag kring prioriteringsarbetet.

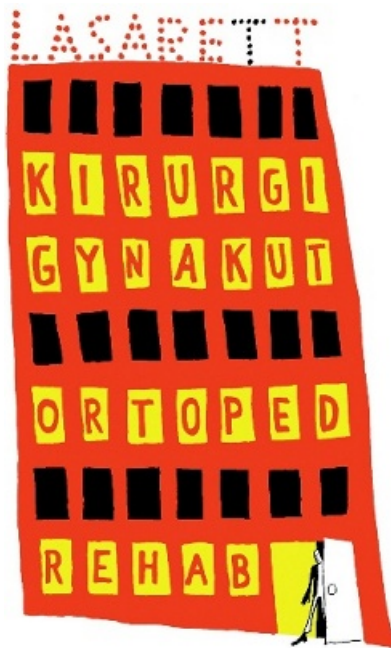

Illustration: Annika Huett

Resursbrister hanteras ofta genom urskillningslös ransoning rakt över vårdens olika verksamheter med svåröverblickbara följder. För Läkarförbundet är det självklart att prioriteringsarbetet i sjukvården i stället ska ske öppet och systematiskt så långt det är möjligt. Ett arbetssätt som förstärker likvärdigheten i vården. Invånarna får också bättre kunskap och rimligare förväntningar på vad sjukvården kan erbjuda. En konsekvens är också att invånarnas möjligheter att påverka vårdutbudet via demokratiska val ökar.

Politikerna ska göra prioriteringar om resursfördelningen mellan sjukvårdsområden eller verksamheter. Bortval av vissa speciella sjukvårdsbehov eller åtgärder brukar också be-

traktas som en politisk uppgift. Professionen ska ansvara för prioriteringar inom respektive sjukvårdsområden. I dag råder ett stort behov av att klargöra hur denna gränsdragning mellan politik och profession praktiskt ska fungera för att bli bra inte bara på papperet.

Vi tror också att mycket skulle vinnas om principerna i den etiska plattformen blir lite tydligare. Dessa principer – som förbundet helt ställer sig bakom – ger bristande vägledning när det kommer till att prioritera mellan olika hälsobehov inom befolkningen. Särskilt oklar är principen om kostnadseffektivitet där medarbetare i vården känner osäkerhet om tillämpningen. Ska exempelvis behovsprincipen i alla lägen gå före kostnadseffektivitet eller bör det finnas utrymme för undantag? Läkarförbundet är naturligtvis berett att bidra med förslag och idéer för att skapa klarhet i dessa svåra frågor.

Regering och riksdag bör vidare inrätta en så kallad behandlingsförmånsnämnd; en myndighet som utifrån vetenskapliga underlag och gällande prioriteringsordning prövar vilka behandlingar och metoder som bör ingå i det offentliga åtagandet. På sikt anser Läkarförbundet också att landstingspolitikerna bör ersättas av professionella beställare på regional nivå. Dessa ska utses av regeringen och ha som uppdrag att upphandla all sjukvård med undantag för primärvården.

Läkarförbundet värnar en solidariskt finansierad vård av hög kvalitet. En vård som ska erbjudas hela befolkningen på lika villkor.

Läkarförbundet och dess medlemmar oroas nu för att inte kunna tillgodose patienternas rimliga vårdbehov. Akut behövs mer resurser och bra prioriteringar. ■

»Akut behövs mer resurser och bra prioriteringar.«

EVA NILSSON
BÅGENHOLM,
ordförande
i Sveriges
läkarförbund

PER
JOHANSSON,
utredare

Kontaktuppgifter Sveriges läkarförbund:
www.lakarforbundet.se, E-post: info@slf.se
Telefon: 08-790 33 00, Fax: 08-20 57 18
Postadress: Box 5610, 114 86 Stockholm
Besök: Villagatan 5, Stockholm